

Νικόλαος Δ. Βραχνής

MD, PhD, FRCOG, DFFP, PCME

Μαιευτήρας - Γυναικολόγος

Αναπλ. Καθηγητής Μαιευτικής - Γυναικολογίας

Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών

Επισκέπτης Καθηγητής Μαιευτικής και Ιατρικής

Εμβρύου Πανεπιστημίου St. George's Λονδίνου

Βασιλίσσης Σοφίας 124B • 115 26 Αθήνα

τηλ.: 210 7777442 • fax: 210 7777390

κιν.: 6974 441144

email: nvrachnisiatreio@hotmail.com

ΕΝΔΟΜΗΤΡΙΩΣΗ – ΠΟΙΕΣ ΘΕΡΑΠΕΥΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΕΧΟΥΜΕ ΣΗΜΕΡΑ;

ΓΕΝΙΚΑ

Η ενδομητρίωση είναι μια πάθηση όπου ιστός παρόμοιος με την έσω επιφάνεια της μήτρας (ενδομήτριο) βρίσκεται σε θέση εκτός της φυσιολογικής του (μέσα στη μήτρα). Συνήθως η έκτοπη αυτή θέση είναι στις ωθήκες, τις σάλπιγγες ή σε άλλους ιστούς. Πρόκειται για μια αρκετά συχνή πάθηση, αφού περίπου 1 στις 10 γυναίκες θα διαγνωσθούν με τη πάθηση αυτή.

Η ενδομητρίωση είναι μια πάθηση που μπορεί να επηρεάσει την υγεία και τη ποιότητα ζωής μιας γυναίκας αναπαραγωγικής ηλικίας μακροπρόθεσμα. Στόχος της θεραπευτικής προσέγγισης η αντιμετώπιση της ίδιας της πάθησης αλλά και των ενοχλητικών συμπτωμάτων της.

ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

Η αντιμετώπιση της ενδομητρίωσης μπορεί να είναι: **συντηρητική** με τη χορήγηση φαρμακευτικών σκευασμάτων που αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των συμπτωμάτων, **χειρουργική** με στόχο την αφαίρεση του έκτοπου ενδομητρικού ιστού, είτε και **συνδυασμός και των δύο**.

Συντηρητική – φαρμακευτική αντιμετώπιση

Η φαρμακευτική αντιμετώπιση στηρίζεται κατά κύριο λόγο στη χορήγηση ορμονικής θεραπείας με απώτερο σκοπό τη μείωση ή και τη διακοπή της ωορρηξίας που θα οδηγήσει σε μείωση της δραστηριότητας του έκτοπου ενδομητρικού ιστού, αφού θα ελαττωθεί η ορμονική του διέγερση.

Τα προτεινόμενα φαρμακευτικά σκευάσματα είναι:

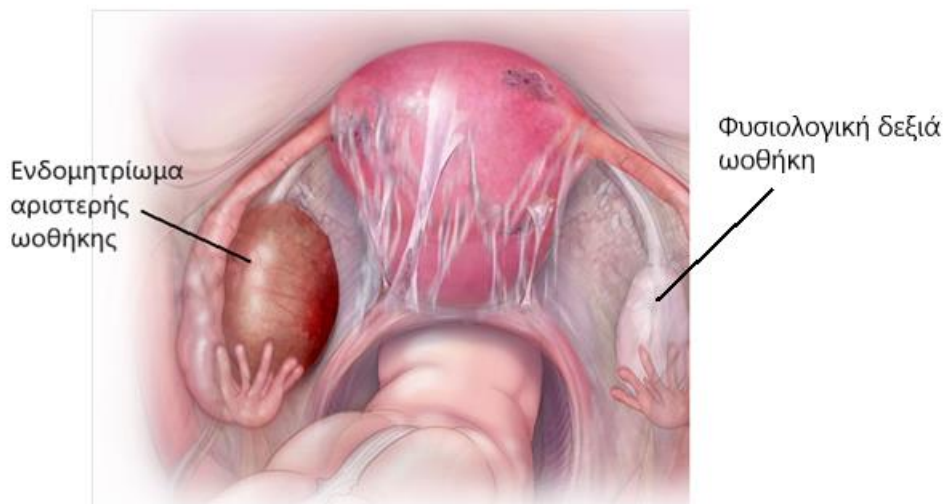
- Τα συνδυασμένα αντισυλληπτικά χάπια. Πρόκειται για αντισυλληπτικά που περιέχουν και οιστρογόνα αλλά και προγεστερόνη. Λαμβάνονται συνεχόμενα χωρίς να χρειάζεται διακοπή και οδηγούν συνήθως σε διακοπή της ωορρηξίας και μείωση ή διακοπή της εμμήνου ρύσεως.
- Το ενδομήτριο σπείραμα λεβονοργεστρέλης (MIRENA) που βοηθά στη μείωση της ποσότητας της εμμήνου ρύσεως και στην ελάττωση του πόνου.
- Τα προγεσταγόνα που μπορούν να χορηγηθούν είτε με τη μορφή ένεσης, ή με τη μορφή χαπιού (VISANNETTE).
- Τα GnRH ανάλογα, που χορηγούνται με τη μορφή ενδομυϊκής ένεσης (ARVEKAP). Πρόκειται για σκευάσματα που καταστέλλουν την ορμονική δραστηριότητα των ωοθηκών με αποτέλεσμα τη διακοπή της εμμήνου ρύσεως και ως εκ τούτου και την εξάλειψη των συμπτωμάτων της ενδομητρίωσης. Τα σκευάσματα αυτά μπορεί να έχουν ως παρενέργεια την εμφάνιση συμπτωμάτων εμμηνόπαυσης, όπως είναι οι εξάψεις και η μείωση της οστικής πυκνότητας.

Χειρουργική αντιμετώπιση

Η χειρουργική αντιμετώπιση της ενδομητρίωσης στηρίζεται στην αφαίρεση των έκτοπων εστιών του ενδομητρικού ιστού. Αναλόγως της έκτασης της ενδομητρίωσης το χειρουργείο μπορεί να είναι είτε ελάχιστα επεμβατικό με τη μορφή λαπαροσκόπησης ή με τη μορφή κλασσικού ανοιχτού χειρουργείου κοιλίας (λαπαροτομία). Στόχος της χειρουργικής επέμβασης είναι η αφαίρεση μόνο του παθολογικού έκτοπου ιστού χωρίς την αφαίρεση των υγιών οργάνων (ωοθήκες, σάλπιγγες) σε περιπτώσεις γυναικών που επιθυμούν τη διατήρηση της γονιμότητας. Όταν έχει ολοκληρωθεί ο οικογενειακός προγραμματισμός και η ασθενής δεν επιθυμεί διατήρηση της γονιμότητας μπορεί να προταθεί εξαρτηματοεκτομή άμφω (αφαίρεση ωοθηκών και σαλπίγγων αμφοτερόπλευρα) ή ακόμη και υστερεκτομή μετά των εξαρτημάτων (αφαίρεση της μήτρας, των ωοθηκών και των σαλπίγγων).

➤ **Λαπαροτομία**

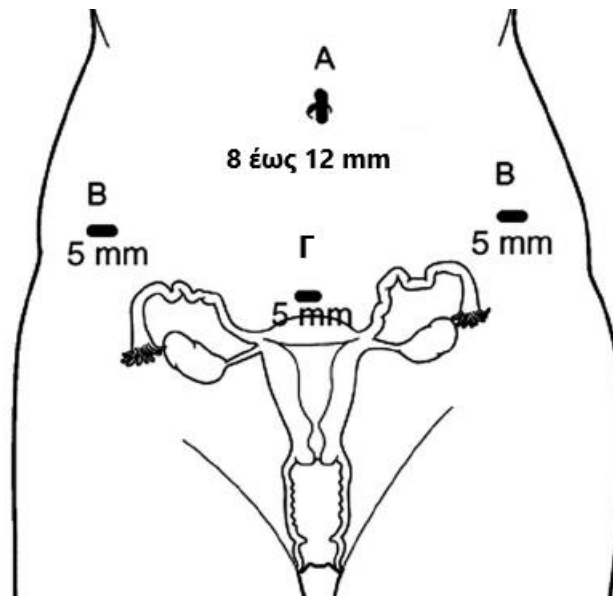
Πρόκειται για τη κλασική μέθοδο, που χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις εκτεταμένης ενδομητρίωσης που μπορεί να εμπλέκει δομές όπως το έντερο (εν τω βάθει ενδομητρίωση) που δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά και με ασφάλεια με τη λαπαροσκοπική προσέγγιση. Σύμφωνα με τη τεχνική αυτή, μέσω μιας τομής στο κοιλιακό τοίχωμα (είτε κάθετη κάτω από τον ομφαλό ή οριζόντια στο ύψος του εφήβαιου όπως σε μια καισαρική τομή) πραγματοποιείται αναγνώριση των εστιών της ενδομητρίωσης και αφαίρεση του έκτοπου ενδομητρικού ιστού που προκαλεί και τα συμπτώματα.

➤ **Λαπαροσκόπηση**

Πρόκειται για μια ελάχιστα επεμβατική χειρουργική τεχνική, όπου μέσω μικρών τραυμάτων στο κοιλιακό τοίχωμα (συνήθως μία στον ομφαλό, δύο στα πλάγια της κοιλίας χαμηλά και αν χρειαστεί μία ακόμη στο υπογάστριο στο ύψος του εφήβαιου, **Εικόνα 1**) γίνεται ορατή με τη χρήση ειδικής κάμερας η περιτοναϊκή κοιλότητα. Με αυτό το τρόπο αναγνωρίζονται οι εστίες ενδομητρίωσης και αφαιρούνται ή καταστρέφονται με τη χρήση διαθερμίας (καυτηριασμός). Χρησιμοποιείται κυρίως σε περιπτώσεις όπου η ενδομητρίωση εμφανίζεται είτε με τη μορφή μονήρους ενδομητρίωματος ή σοκολατοειδούς κύστης (οργανωμένο κυστικό μόρφωμα που περιέχει

αίμα που μοιάζει με σοκολάτα) ή στις περιπτώσεις με περιορισμένη πυελική επέκταση της ενδομητρίωσης.

Εικόνα 1. Α. Σημείο εισόδου κάμερας Β. Σημεία εισόδου εργαλείων για την αφαίρεση των εστιών ενδομητρίωσης Γ. Σημείο εισόδου προαιρετικού επιπλέον εργαλείου